

Appel til Kultusministeren, og dertil sluttede det ærede Medlem for Kjøbenhavns 4de Valgkreds sig. Jeg skal aldeles ikke imødegaa den Betragtning, det styrker jo netop vort Forslag om, at man skal lade Præsten selv være Dommer. Saa siges det — det var vist den ærede Ministers Standpunkt — at man kunde jo lade Appellen stoppe ved Bispén. Saa vidt jeg ved, er det der, Appellen om Adgang til Altergang stopper — jeg er ikke ganske sikker derpaa — men i saa Fald var der jo der et Fortilfælde. Men bliver det derfor bedre? Er det at unde den enkelte Præst Samvittighedsfrihed, naar man sætter Biskoppen til Dommer over, hvad Præsten kan føle sin Samvittighed besværet af og hvad ikke? Maaske er der ogsaa en anden Udvej. Er det muligt for de Herrer at give en Fortegnelse over de Tilfælde, i hvilke en Præst har Lov til at føle sin Samvittighed besværet, ville vi Forslagsstillere vist ogsaa kunne gaa med dertil. Man har jo i Kirkekommissionens Betænkning Side 58 — tror jeg, det er — søgt at opstille en saadan Fortegnelse. Man anfører der dels dem, som leve et vittterligt forargeligt Levned, dels dem, som ere fraskilte, og dels dem, som ere Spottere; i disse Tilfælde skal Præstens Samvittighedsnød respekteres, men ikke i andre. Jeg vilde nu føle mig meget mere tiltalt af den Form, som Biskop Kierkegaard foreslaar, at Præsten blot skulde paaberaabe sig religiøse Hensyn eller paaberaabe sig, hvad den hellige Skrift lærer, eller hvad der efter hans Mening maa vække Forargelse. Med Hensyn til at appellere til Biskoppen, vil jeg endnu blot tilføje, at der ogsaa her kommer noget underligt ind. Man vil vies af denne bestemte Præst, Præsten vil ikke. De paagældende klage til Biskoppen; der skrives frem og tilbage, som man nok ved, det sker i den Slags Tilfælde; der gaar Uger, maaske Maaneder, og omsider falder Biskoppens Kendelse, at Præsten ikke har Lov til at have Samvittighedsnag, han skal vie dem. Er den Løsning nu ikke langt simplere, at Biskoppen selv vier de Folk lige straks, saa var al den Ulejlighed sparet? Det er den Udvej, man altid kan komme til, naar man bliver staaende ved Biskoppen. Jeg maa her indskyde en lille Bemærkning om den Ordveksel, der fandt Sted mellem det ærede Medlem fra Stubbeboing og mig om Pastor Monrads Forstaaelse af Forslaget. Det ærede Medlem vandt jo stort Bifald paa den Godtkøbsbemærkning, som det undrer mig, at han

ogsaa her i Tinget kunde finde Publikum for. Han sagde først, at Pastor Monrad havde forstaaet Forslaget saaledes, at der var Appel for Præsten. Dertil sagde jeg nej. Saa sagde det ærede Medlem: Saa har Pastor Monrad misforstaaet Forslaget, hvortil jeg svarede nej, det er det ærede Medlem, der har misforstaaet Pastor Monrad, og det ærede Medlem sagde da: „Ja, men det er en Misforstaaelse, som Lovforslaget gør forstaaelig.“ Dette er jo simpelt hen meningsløst, naar man tænker sig om, og de Herrer, der applauderede det ærede Medlem, maa altsaa ikke have gjort sig den Ulejlighed. Det, at det ærede Medlem misforstaaer Pastor Monrad, kan dog ikke være Lovforslagets Skyld. Nej, det, som Pastor Monrad har gjort gældende — naar det ærede Medlem har misforstaaet det, er det ikke min Skyld — mod nogle af de Præster, som have skrevet om denne Sag, er, at naar Præsten gør sig skyldig i Embedsforsømmelighed, kan selvfølgelig hans overordnede anvende de Midler imod ham, som man kan over for enhver Embedsmand. Hvis en Præst finder paa det — som jo kan tænkes, hvis et Lovforslag som vort føres igennem — at han overhovedet ikke vil vie Folk, maaske fordi han har gjort det tit nok og længe nok, fordi han som gammel og magelig ikke vil have med det at gøre og kan leve uden det, er det, at Pastor Monrad har gjort gældende — og deri har han Ret — at over for en saadan Embedsforsømmelighed, der intet som helst berettiget Grundlag har og ikke en Gang paaberaabes at skyldes Samvittigheden, kunne de overordnede Autoriteter skride ind som over for alle Embedsmænd og afskedige den paagældende.

Saa staar der tilbage — hvis man altsaa gaar ud fra, at der i de Hovedpunkter, jeg har nævnet, gives os Medhold — Spørgsmaalet om, hvem der skal være Ægteskabsstifter, som man kalder det. Skal det, som vi foreslaa, være Præsten, eller, som vi foreslog i Fjor, den verdslige Øvrighed, eller hvem skal det være? Skal det maaske være Parterne? Det er jo et Spørgsmaal, som det ærede Medlem for Holbæk Amts 4de Valgkreds (Krabbe) lagde overordentlig Vægt paa. Han mente, det var udtrykt i dette Forslag, at det var Parterne, der stiftede Ægteskabet, hvad jeg ogsaa i mine indledende Bemærkninger hævdede var det principrigtige og havde den historiske Hjemmel for sig; han ansaa det for den væsentligste Indvending mod dette Forslag, at det gav den Betragtning Medhold, at det var Parterne selv, der